

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ
І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

ННІ НЕПЕРЕРВНОЇ ОСВІТИ І ТУРИЗМУ

Кафедра публічного управління та менеджменту інноваційної діяльності

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор Національного
університету біоресурсів і
природокористування України,
професор, академік НААН

_____ І. І. Ібатуллін
« 23 » _____ 2020 року

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради ННІ неперервної
освіти і туризму

Протокол № _____ від « 23 » _____ 2020 року

Директор ННІ _____ М.М. Кулаєць

на засіданні кафедри публічного управління та
менеджменту інноваційної діяльності

Протокол № 9 від « 9 » червня 2020 року

Завідувач кафедри _____ О. Д. Витвицька

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ ЯК СИСТЕМА

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 28 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 281 ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ

КАФЕДРА: Публічного управління та менеджменту інноваційної діяльності

РОЗРОБНИК: доктор наук з державного управління, доцент, професор
кафедри публічного управління та менеджменту
інноваційної діяльності Грищенко Ірина Миколаївна
(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Публічне управління та адміністрування як система

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній рівень		
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування	
Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)	
Освітній ступінь	доктор філософії	
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування	
Освітньо-наукова програма	Публічне управління та адміністрування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	обов'язкова (фахове спрямування)	
Загальна кількість годин	180	
Кількість кредитів ECTS	6	
Кількість змістових модулів	Не передбачено	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	Залік	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год	20 год
Практичні, семінарські заняття	40 год	40 год
Лабораторні заняття	-	-
Самостійна робота	120 год	120 год
Індивідуальні завдання		
Кількість тижневих годин	4	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Публічне управління та адміністрування як система» – оволодіння здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти знаннями та навичками, які забезпечать здатність до формування та розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах у сфері публічного управління та адміністрування; здатність розробляти нові підходи та

адаптувати кращі практики, застосовувати й удосконалювати управлінські технології в сфері публічного управління та адміністрування в умовах нових викликів та ризиків; уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати стратегічні напрями розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому рівнях; планувати і виконувати теоретико-прикладні дослідження для розв'язання актуальних комплексних завдань публічного управління та адміністрування.

У результаті вивчення навчальної дисципліни *слухач повинен знати:*

- теоретичні засади публічного управління;
- теоретичні положення, методології публічного управління та як мультидисциплінарної теорії й дотичних до неї предметних галузей і дисциплін;
- сутність соціальних, політичних і економічних подій, проблем і складних задач публічної сфери, а також впливи та ризики зовнішнього (у тому числі глобалізаційних процесів і забезпечення національної безпеки) та внутрішнього середовищ;
- механізми взаємодії та розподілу повноважень між різними рівнями управління;
- сутність багаторівневого управління та мережевих структур;
- теорії та моделі прийняття управлінських рішень та можливості їх застосування у публічній сфері;
- загальні вимоги при формулюванні рішень у публічній сфері;

вміти:

- сформувати здатність досліджувати систему публічного управління та адміністрування з огляду як взаємодії усіх її частин, так і взаємодії її як цілого із середовищем, тобто із зовнішніми системами;
- сформувати здатність процесного погляду на організацію складної системи публічного управління та адміністрування, що дозволяє розглядати її організацію як процес постійних перетворень, пов'язаних з безупинною зміною стану суспільних відносин;
- глибоко розуміти та впроваджувати у практику загальні принципи існування системи через активну взаємодію з зовнішнім середовищем;
- сформувати розуміння системи публічного управління та адміністрування як тектологічний механізм соціальної системи, тобто поєднання сукупності компонентів та елементів системи, норм у певній впорядкованості для взаємодії всіх елементів, які входять до складу системи через певні процеси, що спрямовані на розвиток системи і адаптацію її до зовнішнього середовища;
- опанувати концептуальні підходи з публічного управління та адміністрування через системність розгляду елементів системи, підсистеми,

структури, функцій, механізмів управління, властивостей, зв'язків та стану системи, процесів, розвитку, цілей та взаємодії із зовнішнім середовищем;

– сформуванню здатності використовувати концептуальні підходи до публічного управління та адміністрування з урахуванням рівнів розгляду соціальних систем: перший рівень, який розглядає конкретно-історичний соціум, сукупність членів соціуму, увесь комплекс соціальних, економічних, екологічних, політичних відносин тощо; другий рівень передбачає об'єднання людей меншого порядку на рівні нації, країни, соціальних чи етнічних груп, суспільні об'єднання тощо; адміністративно-територіальний рівень передбачає розгляд адміністративно-територіальних систем на рівні автономної республіки, області, району; муніципальний рівень передбачає дослідження муніципальних утворень: місто, селище, село тощо; на рівні органів державного управління розглядають уряди, парламенти, адміністрації тощо; рівень органів самоуправління представлений радами та ОСН; рівень компонентів (структурних підрозділів) органів публічного управління представлений управліннями, відділами, секторами тощо;

– уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати стратегічні напрями розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому рівнях і на рівні публічної організації;

– здатність до формування системного наукового світогляду через взаємозалежність компонентів системи публічного управління та адміністрування, а саме, через розуміння, що людина, як ключовий компонент системи пов'язана з іншими людьми через різноманітні управлінські відносини і форми взаємодії, при цьому є головним суб'єктом і об'єктом управління, носієм, користувачем і перетворювачем інформації, яка виконує в суспільстві комунікативну і управлінську функції, при цьому сукупність процесів (політичних, економічних, комунікативних, трансформаційних тощо), що відбуваються в публічному управлінні та адмініструванні являє собою зміну станів системи, або її окремих підсистем;

– формування здатності до створення нових цілісних знань через розуміння властивостей системи (цілісності і відособленості, ієрархічності, комунікативності) та розмаїтість кількості елементів системи публічного управління та адміністрування, які впливають на її функціонування.

Опанування навчальною дисципліною повинно забезпечувати необхідний рівень сформованості вмінь:

<i>Назва рівня сформованості вміння</i>	<i>Зміст критерію рівня сформованості вміння</i>
Репродуктивний	Вміння відтворювати знання, передбачені робочою програмою цієї дисципліни
Алгоритмічний	Вміння використовувати знання в практичній діяльності
Творчий	Вміння здійснювати евристичний пошук і використовувати знання для розв'язання нестандартних завдань та проблемних ситуацій

Міждисциплінарні зв'язки (місце у структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування» підготовки здобувачів ступеня доктора філософії). Навчальна дисципліна «Публічне управління та адміністрування як система» є обов'язковою складовою освітньо-наукової програми і розглядає питання, суміжні з проблематикою інших дисциплін освітньо-наукової програми «Публічне управління та адміністрування» («Філософія науки», «Педагогіка вищої школи», «Математичне моделювання та планування експерименту» та ін.).

Оскільки робоча програма навчальної дисципліни «Публічне управління та адміністрування як система» має комплексний характер, то вона передбачає формування у здобувачів умінь і знань, що забезпечать здатність до формування та розвитку нових ідей або процесів у передових контекстах у сфері публічного управління та адміністрування; здатність розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики, застосовувати й удосконалювати управлінські технології в сфері публічного управління та адміністрування в умовах нових викликів та ризиків; слухачі будуть уміти визначати, оцінювати й обґрунтовувати стратегічні напрями розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому рівнях; планувати і виконувати теоретико-прикладні дослідження для розв'язання актуальних комплексних завдань публічного управління та адміністрування.

3. Програма та структура навчальної дисципліни

Публічне управління та адміністрування як система

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Тектологічний підхід в публічному управлінні та адмініструванні												
Тема 1 Тектологічний підхід до організації системи публічного управління та адміністрування	32	4	8			20	32	4	8			20
Тема 2. Системні характеристики публічного управління та адміністрування	40	4	8			28	40	4	8			28
Разом	72	8	16			48	72	8	16			48
2. Публічне управління та адміністрування як система												
Тема 3. Рівні розгляду соціальних систем	36	4	8			24	36	4	4			24
Тема 4. Взаємозалежність компонентів системи публічного управління та адміністрування	36	4	8			24	36	4	8			24
Тема 5. Властивості та класифікація соціальних систем	36	4	8			24	36	4	8			24
Разом	108	12	24			72	108	12	24			72
Усього годин	180	20	40			120	180	20	40			120

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1	Коллективне вирішення суспільно значимої проблеми через пошук кореневої проблеми в системі публічного управління та адміністрування (кейс)	8	8
2	Застосування системної методології для дослідження актуального науково-практичного завдання за індивідуальною темою дисертаційної роботи здобувача	8	8
3	Коллективне вирішення суспільно значимої проблеми з прийняттям управлінського рішення на різних рівнях розгляду соціальних систем	8	8
4.	Коллективна робота щодо формування цілісного уявлення про взаємозалежність компонентів системи публічного управління та адміністрування для розв'язання комплексної проблеми в публічному управлінні (спираючись на теми дисертаційних робіт аспірантів)	8	8
5.	Коллективна робота над створенням моделі / структурно-логічної схеми / структурно-функціональної схеми тощо комплексного механізму вирішення актуальної проблеми публічного управління (спираючись на теми дисертаційних робіт аспірантів)	8	8
Разом			40

5. Самостійна робота здобувача

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Підготувати публічний виступ по одному з опрацьованих самостійно питань	20	20
2.	Представити результати роботи шляхом оприлюднення доповіді та презентації слайдів	28	28
3.	Представити результати роботи шляхом оприлюднення доповіді та презентації слайдів	24	24
4.	При розробці управлінського рішення врахувати взаємозалежність компонентів системи публічного управління та адміністрування і представити на загальне обговорення прийняте рішення	24	24
5.	Представлення результатів колективної роботи над створенням моделі / структурно-логічної схеми / структурно-функціональної схеми тощо комплексного механізму вирішення актуальної проблеми публічного управління (спираючись на теми дисертаційних робіт аспірантів)	24	24
Разом			120

6. Методи навчання

Під час викладання дисципліни «Публічне управління та адміністрування як система» використовується лекційно-практична методика навчання, в яку входять методи навчання класифіковані за: *джерелами знань* (словесні, наочні, практичні, а саме: лекція, інструктаж, навчальна дискусія, дебати, прес-метод, демонстрація, ілюстрація, спостереження, відеометоди, навчальна праця, методи індукції, дедукції, аналізу, синтезу, case-study та ін.); *характером логіки пізнання*; *рівнем самостійності розумової діяльності* (проблемний виклад, частково-пошуковий, дослідний тощо); *рівнем проблемності засвоєння знань та включеності слухачів у творчу діяльність* (пояснювально-ілюстративний метод, репродуктивний, методи контролю і самоконтролю, такі як: методи усного та письмового контролю, тестового контролю, самоконтролю та ін.); *дидактичними цілями* (методи набуття нових знань, формування умінь і навичок та застосування знань на практиці, перевірки й оцінки знань, умінь і навичок, зокрема: метод цілепокладання, імітаційно-рольове відтворення життєвих ролей і ситуацій, планування тощо).

7. Форми контролю

Видами контролю знань здобувачів є поточний контроль, проміжна та підсумкова атестації. Поточний контроль знань слухачів *денної, вечірньої, заочної форм навчання* з дисципліни «Публічне управління та адміністрування як система» проводиться у формі:

- 1) усного опитування на заняттях;
- 2) виконання поточних тестових завдань;
- 3) захисту підготовленого звіту з самостійної роботи;
- 4) бліц-опитування

і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувачів ступеня доктора філософії до виконання конкретної роботи. Проміжна атестація (поточний контроль) проводиться у формі тестування або написання контрольної роботи після вивчення програмного матеріалу кожного змістового розділу. Підсумкова атестація проводиться у формі заліку у письмовій (електронній) формі або за паперовими екзаменаційними білетами.

Рівень знань здобувачів вищої освіти, здобутих за програмами неформальної освіти, має бути підтверджений відповідними документами (сертифікатами, свідоцтвами тощо). Наявність підтверджуючих документів є підставою для зарахування окремої практичної роботи, теми лекційного

заняття, всього програмного матеріалу дисципліни, якщо програма неформальної освіти відповідає програмі робочої дисципліни. Рішення про зарахування балів за неформальною освітою, приймає лектор разом із завідувачем кафедри.

Оцінка рівня отриманих теоретичних знань та практичних навичок за шкалою університету здійснюється на основі модульно-рейтингової системи контролю знань і передбачає стимулювання систематичної, ритмічної самостійної роботи здобувачів ступеня доктора філософії, підвищення об'єктивності оцінки їхніх знань, визначення їх навчального рейтингу, запровадження здорової конкуренції між ними у навчанні і розвитку творчих здібностей. Модульно-рейтинговий контроль здійснюється на основі попередньо визначених змістовних модулів, які є логічно завершеними частинами теоретичного та практичного навчального матеріалу за окремими етапами вивчення дисципліни. Рейтинг здобувача із засвоєння дисципліни у балах переводиться у національні оцінки.

Таблиця

Співвідношення між рейтингом здобувача вищої освіти і національними оцінками

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна за результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	Відмінно	Зараховано
74-89	Добре	
60-73	Задовільно	
0-59	Незадовільно	Не зараховано

Оцінка **“Відмінно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який систематично працював протягом семестру, показав під час контрольного заходу різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вміє успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.

Оцінка **“Добре”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поповнення у ході подальшого

навчання та професійної діяльності.

Оцінка **“Задовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі похибки у відповідях на іспиті і при виконанні іспитових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених похибок під керівництвом науково-педагогічного працівника.

Оцінка **“Незадовільно”** виставляється здобувачу вищої освіти, який не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

8. Контрольні запитання

1. Розкрийте суть публічного управління, його основних функцій.
2. Характеристичні ознаки системи як цілісного утворення.
3. Рівні розгляду соціальних систем.
4. Окресліть компоненти соціальної системи.
5. Тектологічний механізм соціальної системи.
6. Властивості системи публічного управління та адміністрування.
7. Критеріальні чинники класифікації систем.
8. Основні характеристики закритих і відкритих систем.
9. Дайте характеристику основним елементам системи публічного управління.
10. Розкрийте суть та основні принципи управління в межах концепції належного врядування.
11. Дайте коротку характеристику типів управління у нових концепціях публічного управління.
12. Технологія управління підпорядкованою системою.
13. Розкрийте суть публічних послуг та перерахуйте суб'єкти, що їх надають.
14. Наведіть приклади публічних послуг в залежності від видів послуг.
15. Розкрийте поняття “сервісна держава”.
16. Розкрийте сутність транзитивного процесу.
17. Тектологічний підхід у вивченні будь-якого явища з точки зору його організації.
18. Процесний погляд на організацію складних систем.
- 19.
20. Розкрийте основні відмінності в завданнях публічного та бізнесового управління.
21. Опишіть тактичний підхід до розвитку публічного управління.

22. Охарактеризуйте модель управління в Європейському Союзі.
23. Окресліть основні особливості інституційної моделі багаторівневого управління в Європейському Союзі.
24. Дайте характеристику органам, які представляють наднаціональний рівень європейського управління.
25. Коротко опишіть розподіл компетенцій між Європейським Союзом та державами-членами.
26. Опишіть принципи функціонування Структурних фондів на регіональному (місцевому) рівні управління в ЄС.
27. Коротко окресліть основні підходи до розуміння публічного адміністрування.
28. Викладіть основні властивості влади.
29. Окресліть основні складові елементи влади.
30. Дайте характеристику принципам публічного адміністрування.
31. Розкрийте сутність принципу публічного адміністрування “відповідальність органів виконавчої влади (посадових осіб) за доручену справу перед людиною і державою”.
32. Розкрийте сутність принципу публічного адміністрування “участі громадян та їх об’єднань в управлінні”.
33. Охарактеризуйте адміністративно-правові принципи публічного управління.
34. Дайте характеристику системно-функціональним принципам публічного управління.
35. Опишіть системно-організаційні принципи управління.
36. Опишіть переваги застосування адаптивних принципів управління.
37. Які види форм управлінської діяльності Вам відомі?
38. Наведіть приклади нормативно-правових форм управлінської діяльності.
39. Окресліть поняття “методи публічного адміністрування”.
40. Опишіть методи управління та їх класифікацію.
41. Дайте характеристику методам правового регулювання.
42. Викладіть особливості організаційно-розпорядчих методів управління.
43. Наведіть приклади морально-етичних методів публічного управління.
44. Окресліть функції громадянського суспільства при здійсненні управління державою.
45. Назвіть основні інститути громадянського суспільства.
46. Назвіть основні принципи ставлення до індивіда в громадянському суспільстві.
47. Дайте характеристику основних моделей процесу прийняття рішень.
48. Охарактеризуйте нормативні, дескриптивні та прескриптивні моделі прийняття рішень.
49. Окресліть основні засади теорії “багатомірної корисності” (MAUT).
50. Назвіть основні групи методів пошуку альтернативних варіантів при прийнятті управлінських рішень.
51. Окресліть основні засади стратегії обмеженої раціональності.
52. Охарактеризуйте раціональний метод ухвалення рішень “витрати–вигоди”.

9. Розподіл балів, які отримують аспіранти

Оцінювання знань аспірантів відбувається відповідно до вимог Положення про екзамен та заліки у здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в НУБіП України

https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u347/pro_ekz._i_zal._2020_2.pdf

Підсумкова атестація за дисципліною «Публічне управління та адміністрування як система» проводиться у формі екзамену.

Екзаменаційні білети мають бути затверджені на засіданні кафедри, яка забезпечує викладання навчальної дисципліни, про що свідчить підпис завідувача кафедри на екзаменаційному білеті. Після завершення проведення письмового екзамену за результатами відповідей на екзаменаційний білет обов'язково проводиться співбесіда з науково-педагогічними (педагогічними) працівниками, які проводили підсумкову атестацію, із здобувачем вищої освіти, після якої визначається остаточна оцінка за складання екзамену з атестації К: ат (не більше 30 балів).

10. Рекомендована література

Основна

1. Сурмін Ю. П. Теорія систем і системний аналіз : навч. посібн. К. : МАУП, 2003. 368 с.
2. Парсонс Т. Соціальна система. Про соціальні системи ; пер. з англ. В. Чеснокової, Г. Беляєвой, В. Герчикова, Н. Осиповой ; під ред. В. Чеснокової, С. Белановского.: Академ. Проект, 2002. 520 с.
3. Оптнер С. Л. Системний аналіз для вирішення ділових і промислових проблем. Пер. з англ. М. : Радіо і зв'язок, 1969. 204 с.
4. Грищенко І. М. Адміністрування: теоретико-методологічні підходи. *Сучасні аспекти науки: II-ий том колективної монографії* / за ред. Є. О. Романенка, І. В. Жукової. Розділ 1. Державне управління, самоврядування і державна служба. Київ; Братислава: ФОП КАНДИБА Т. П., 2020. 223 с.) <http://vadnd.org.ua/app/uploads/2020/10/Сучасні-аспекти-науки-2-том-09.10.2020.pdf>
5. Грищенко І. М. Публічне управління розвитком регіонів у процесі побудови сервісно-орієнтованої держави: теорія, методологія та практика : монографія; за заг. ред. Н.В. Васильєвої, О.І. Васильєвої. Національна академія держ. упр. при Президентові України. К. : НАДУ, 2018. 303 С. ISBN 978-966-619-391-2 URL : http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu.gov.ua/cgiirbis_64.exe
6. Грищенко І. М. Феномен лідерства в системі місцевого самоврядування: теорія, методологія, практика: монографія. Національна академія держ. упр. при Президентові України. К. : НАДУ, 2016. 319 с. ISBN 978-966-619-347-9

URL : http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu.gov.ua/cgiirbis_64.exe

7. Грищенко І. М. Управлінські інновації: соціально-економічний аспект : монографія; авт. кол. В. С. Куйбіда, О. М. Петроє, І. М. Грищенко та ін. К. : НАДУ, 2019. 304 с. ISBN 978-966-619-398-1

http://irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe

8. Грищенко І. М. Стан, проблеми та перспективи ресурсного забезпечення органів публічної влади в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 13. С. 65-69. URL : <http://www.investplan.com.ua/?op=1&z=6176&i=11>

9. Грищенко І. М. Організація надання послуг: теорія, методологія, практика : монографія / авт. кол.; за заг. ред. О. І. Васильєвої, О. С. Ігнатенка. Донецьк : Юго-Восток, 2014. 388 с. Розділ 6. Імідж надавача адміністративної послуги. С. 269-281.

10. Грищенко І. М. Стан, проблеми та перспективи ресурсного забезпечення органів публічної влади в Україні. *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 13. С. 65–69.

11. Грищенко І. Програма діяльності Кабінету Міністрів України в аспекті консолідації та розвитку української нації. Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України. 2020. Вип. 1. С. 33–40. URL: <http://zbirnyk-nadu.academy.gov.ua/article/view/208994/209142>

DOI 10.36.030/2664-3618-2020-1-33-40

12. Організація надання публічних послуг на місцевому рівні : навч. посіб. / Г. А. Борщ, Н. В. Васильєва, О. І. Васильєва, І. М. Грищенко та ін. ; за заг. ред. О. І. Васильєвої, Н. В. Васильєвої, О. С. Ігнатенка. 2-ге вид., допов. і переробл. Київ : НАДУ, 2018. 400 с.

13. Грищенко І., Олійник В. Забезпечення рівних можливостей представництва жінок на вищих рівнях прийняття політичних рішень. *Збірник наукових праць Національної академії державного управління при Президентові України*. Спецвипуск. 2020. С. 85–90. DOI 10.36.030/2664-3618-2020-si-85-90. URL: <https://zbirnyk-nadu.academy.gov.ua>

<http://academy.gov.ua/pages/dop/198/files/8cb46968-8c1b-41ab-871e-1c220e096705.pdf>

14. Місцеве самоврядування : підручник / за ред. В. М. Вакуленка, Ю. Ф. Дехтяренка, В. С. Куйбіди, І. М. Грищенко. Київ : НАДУ, 2019. 672 с.

15. Public and municipal administration: theory, methodology, practice : Collective monograph. Riga : Izdevnieciba "Baltija Publishing", 2020. 324 p. Грищенко І.М., Горбата Л. П. *Пріоритетні напрями та шляхи забезпечення інформаційної відкритості в органах публічної влади*. С. 20–40. DOI: <https://doi.org/10.30525/978-9934-588-46-4.02>

<http://baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/book/39>

16. Gryshchenko, I. M. Development of the capacity of territorial communities / I. M. Gryshchenko, M. M. Kulaiets // Науковий вісник Полісся. – Чернігів : ЧНТУ, 2018. – № 2 (14). Ч. 1. – С. 98–104. (citation index ESCI in **Web of Science**). DOI: [10.25140/2410-9576-2018-1-2\(14\)-98-104](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2018-1-2(14)-98-104)

17. Gryshchenko I. Application of the Theory of Leadership “Path –Goal” in local government. *Scientific Letters of Academic Society of Michal Baludansky*, Košice, Slovakia. Vol. 3. № 2/2015. P. 81–84.

18. Gryshchenko I. Leadership: the need for power. Europäische Fachhochschule European Applied Sciences, ORT Publishing, Stuttgart, Germany. Vol. 7, 2015 (Juli). Section 9. Economics and management. P. 74–77.

19. Gryshchenko I. The impact on the formation of personal needs leadership. *Scientific BULLETIN of National Mining University*, Scientific and technical journal, vol. 4 (154), 2016 (Juli). Section “Economy and management”. P. 154–160. http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvngu_2016_4_22.

20. Semenyshyn, Mykola O.; Hryshchenko, Iryna M.; Alekseieva, Kateryna A.; Oliynyk, Volodymyr V.; Buha, Hanna S. Research of features of professional self-actualization of civil servants through the determinants of information security. *Revista San Gregorio*. Num. 42 (2020). Special Edition-2020. P. 41–53.

<http://revista.sangregorio.edu.ec/index.php/REVISTASANGREGORIO/rt/metad ata/1537/5>

21. Ivanova, O., Tulush L., Gryshchenko, I., Hrebenuk, B., Fedorova, A. Tax Incentives in Public Administration Strategy for Territorial Leadership in Energy Conservation. *Annals of the Romanian Society for Cell Biology*, 7063-7071, 2021.

Додаткові джерела:

1. Шопіна І. М. Щодо правової регламентації функціонування центральних органів виконавчої влади. *Публічне право*. 2011. № 3. С. 65-71.

2. Стрежнева М. “Транспаритетные сети” в ЕС / М. Стрежнева // *Международные процессы: Журнал теории международных отношений и мировой политики*, 2012. № 1 (28). янв. апр. С. 2.

3. European Governance. A White Paper. Brussels : Commission of the European Communities, 2001.

4. Kenis P. Policy Networks and Policy Analysis: Scrutinizing a New Analytical Toolbox. *Policy Network: Empirical Evidence and Theoretical Considerations*. Marin Bernd and Renate Mayntz (eds.). Frankfurt : Campus Verlag, 1991. 176 p.

5. Rhodes R. A. W. *Understanding Governance: Policy Networks, Governance, Reflexivity and Accountability*. Buckingham : [s. n.], 1999.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний портал Верховної ради України <https://rada.gov.ua/>

2. Урядовий портал <https://www.kmu.gov.ua/>

3. Офіційний сайт Національного агентства з питань державної служби <https://nads.gov.ua/>

5. Навчальний портал НУБіП України <https://elearn.nubip.edu.ua/>